

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i industridesign med doktorsexamen som slutmål

Omfattning: 240 högskolepoäng

Examen: Doktorsexamen

Nivåtillhörighet: Forskarnivå

Fastställande: Utbildningsplanen fastställd av Teknisk-naturvetenskapliga fakultetsnämnden 2023-09-05

Ikraftträdande: 2023-09-05

Ansvarig instans: Teknisk-naturvetenskaplig fakultet

1. Ämnesbeskrivning och -avgränsning

Industridesign handlar om hur produkter, miljöer, tjänster och system kommer till, med fokus på de processer och sammanhang som skapar, planerar, bestämmer och utformar dem. Industridesign har i många avseenden genomgått stora förändringar över tid, men än kvarstår en grundläggande orientering mot resultat som är avsedda att kunna produceras i serie eller i stor skala, och som därmed på ett eller annat sätt når en större grupp människor. Det individuella djup forskarutbildningen skapar förutsättningar för, återfinns således inom en ofta tvärdisciplinär designmetodik (snarare än eget konstnärligt uttryck); inom nya möjligheter såsom framväxande teknologier och samtida samhällsfrågor (snarare än djup kunskap om en specifik produktionsform eller ett specifikt material). Som helhet präglas utbildningen av grundläggande frågor rörande relationer mellan design och användning, individ och samhälle. med avstamp i en skandinavisk designtradition. Detta innebär också att designämnet innefattar en bredare förståelse såväl för historiska som samtida och möjliga framtida sammanhang som skapar de förutsättningar vi utgår från, och då speciellt sociala, kulturella och kunskapsmässiga förhållningssätt till de människor, miljöer och sammanhang vi designar i, med och för.

2. Utbildningens mål

2.1 Beskrivning av utbildning på aktuell nivå

Utbildningen är på forskarnivå. Målen för utbildning på forskarnivå återfinns i högskolelagen 1 kap. 9a §.

2.2 Nationella mål för aktuell examen

De nationella målen för examen återfinns i Högskoleförordningens bilaga 2.

Målen för utbildningen till doktor i industridesign definieras av Högskoleförordningen, 6 kap. 4 och 5 § (se appendix), där begreppen *forskningsområde* och *avgränsad del av forskningsområde* tolkas som

industri-design i bemärkelsen ovan, respektive som doktorandens specialistområde inom detta ämne.

Högskoleförordningens mål kompletteras med ett jämställdhets- och lika villkorsperspektiv som är integrerat i utbildningens innehåll och utformning, och ger doktoranden insikt i hur upprätthållandet av ojämlikheter genom traditionella strukturer kan motarbetas.

3. Behörighet och förkunskapskrav

Grundläggande behörighet

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs det att den sökande har grundläggande behörighet genom avlagd examen på avancerad nivå, eller slutförda kursfordringar om minst 240 högskolepoäng varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller motsvarande utländsk utbildning, eller motsvarande kvalifikationer.

Särskild behörighet

För att uppfylla kravet på särskild behörighet att antas till utbildning på forskarnivå i industri-design krävs att den sökande har minst 90 högskolepoäng inom designområdet eller andra relevanta ämnen, varav minst 30 högskolepoäng på avancerad nivå. Behörig är även den som på annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

4. Urval

Urval bland sökande som uppfyller behörighetskraven skall göras med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig forskarutbildningen och baseras på följande bedömningsgrunder:

- personlig lämplighet
- tidigare studieresultat
- kvaliteten på inskickad beskrivning av det tänkta avhandlingsprojektet, i förekommande fall relaterad till berörd forskningsinstitutionens forskningsprofiler och -program, samt
- kvaliteten på det till ansökan, i förekommande fall, bifogade materialet (t.ex. designportfolio, tidigare publikationer)
- övriga meriter

Enbart det förhållandet att en sökande bedöms kunna få tidigare utbildning eller yrkesverksamhet tillgodoräknad för utbildningen får dock inte vid urval ge sökanden företräde framför andra sökande. (HF 7 kap. 41 §)

Beslut om antagning till utbildning på forskarnivå med doktorsexamen som slutmål fattas i enlighet med Umeå universitets delegationsordning.

5. Innehåll och uppläggning

5.1 Allmänt

Utbildningen skall omfatta 240 högskolepoäng för doktorsexamen. Utbildning på forskarnivå som avslutas med doktorsexamen omfattar fyra års nettostudietid och består av en kursdel om 70–100 högskolepoäng och en doktorsavhandling om 140–170 högskolepoäng.

En doktorand som antagits till forskarutbildning som skall avslutas med doktorsexamen kan, om han/hon så önskar, avlägga licentiatexamen som ett etappmål.

5.2 Innehåll

Utbildningen är i hög grad internationellt präglad. Doktorander deltar i internationella samarbeten, samt förväntas presentera sina forskningsresultat i internationella sammanhang.

Utbildningens innehåll utgörs av en kursdel och avhandlingsarbetet.

Kursdelen består av obligatoriska kurser som är gemensamma för alla doktorander i ämnet och ett varierande antal ytterligare kurser som bestäms individuellt efter varje doktorands behov. De obligatoriska kurserna ger bredd och fördjupning i designämnet och dess forskningsmetodik, samt introducerar och behandlar generiska färdigheter. Den årliga uppföljningen av doktorandens individuella studieplan säkerställer att ett lämpligt urval av kurser och övriga aktiviteter genomförs för att uppnå de nationella och lokala målen för utbildning på forskarnivå.

Utbildningen omfattar obligatoriska kurser motsvarande 41 poäng, deltagande i forskningsseminarium motsvarande 8 högskolepoäng, samt 21–51 poäng valbara kurser.

5.2.1 Kurser

Utbildning på forskarnivå med doktorsexamen i industridesign som slutmål består av en kursdel omfattande 70–100 högskolepoäng, vilken omfattar såväl obligatoriska kurser som övriga kurser. Med hänsyn till forskarstuderandens förkunskaper, forskningsinriktning och intressen utformas kursdelen i samråd mellan handledare och forskarstuderande och förs in i den individuella studieplanen.

De för examen *obligatoriska kurserna* kan delas in i tre grupper: ämnesspecifika kurser, fakultetsgemensamma kurser, samt deltagande i institutionens forskningsseminarium. De obligatoriska kurserna kan antingen uppfyllas genom deltagande i kurser anordnade av institutionen och teknisk-naturvetenskapliga fakulteten, alternativt genom att doktoranden enligt handledares bedömning på annat sätt inom eller utom landet förvärvar i huvudsak motsvarande kunskaper. Kursutbudet vid fakulteten och institutionen kommer att variera över tid.

Ämnesspecifika kurser utgörs av kurser som ger fördjupning inom designområdet och den valda forskningsinriktningen (minst 15 hp till lic, minst 30 hp till doktor). De obligatoriska ämnesspecifika kurserna är kopplade till de lokala målen för utbildningen, och ska omfatta en poängmässigt balanserad kombination av kurser inom områdena:

- designforskningsmetodik, särskilt praktikorienterad designforskning,
- designteori med inriktning mot designfilosofi,
- bruk och brukare med inriktning mot användarmedverkan och deltagande,
- designhistoria,
- forskningsetik inom designområdet.

Fakultetsgemensamma kurser utgörs av kurser som utvecklar generiska färdigheter. Dessa bestäms och ges av Teknisk-naturvetenskaplig fakultet:
Obligatoriska kurser som utvecklar generiska färdigheter:

- Introduktionskurs för doktorander vid Teknisk-naturvetenskaplig fakultet, 1 hp
- Vetenskapligt skrivande, 5 hp
- Muntlig presentation, 1 hp
- Vetenskapsteori, 2 hp
- Etik och redlighet, 2 hp

Seminariedeltagande vid Designhögskolans forskningsseminarium utgör en egen kurs, vilken är obligatorisk för forskarstuderande enligt fastställd kursplan. För doktorsexamen omfattar kursen 8 hp.

Övriga kurser är valbara och bestäms av handledare i samråd med doktorand utifrån relevans för individuella lärandemål och avhandlingsarbetets inriktning, och skrivs in i den individuella studieplanen. Doktorander som undervisar under forskarutbildningen skall genomgå kurs i högskolepedagogik.

Examination

För kurserna inom utbildning på forskarnivå gäller muntlig och skriftlig examination enligt kursplan och enligt examinatorns anvisningar. Proven bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Betyget ska bestämmas av en särskilt utsedd lärare (examinator).

5.2.2 Doktorsavhandling

Doktorsavhandlingen omfattar 140–170 högskolepoäng. Den kan utformas antingen som ett enhetligt, sammanhängande vetenskapligt verk (monografiavhandling) eller som en sammanläggning av vetenskapliga artiklar med en introduktion till, sammanfattning och diskussion av dessa (sammanläggningsavhandling).

Avhandlingsarbetet och dess resultat ska kontinuerligt presenteras och diskuteras vid forskningsseminarier eller genomgå motsvarande granskning genom institutionens försorg. Under studietiden ska den forskarstuderande regelbundet presentera sin forskning vid öppna seminarier eller konferenser.

Följande obligatoriska steg ingår för alla doktorander vid Designhögskolan:

- *Presentationsseminarium.* Hålls under den första terminen. Forskningsskiss/forskningsidé presenteras.

UMEÅ UNIVERSITET

- *Mittseminarium*: hålls när den forskarstuderande kommit ungefär halvvägs i utbildningen. Ett första utkast till avhandlingens innehåll, inriktning och uppbyggnad, sammanhang, material och metod presenteras.
- *90%-seminarium*: ca tolv månader innan planerad disputation. Ett utkast till avhandlingsmanus presenteras, där alla ingående avsnitt ska föreligga i tillräcklig grad för att en helhetsbedömning kan göras av en extern opponent.
- *Slutgranskning*: ca fem till sex månader innan planerad disputation. Det färdigställda avhandlingsmanuset granskas av examinator samt av antingen en extern eller intern granskare.

Doktorsavhandlingen ska skrivas på engelska eller svenska. Avhandlingen ska ha en utförlig sammanfattning på svenska, och kan ha sammanfattningar på andra språk, inklusive nationella minoritetsspråk.

Doktorsavhandlingen skall försvaras muntligt vid en offentlig disputation. Den bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Vid betygsättningen skall hänsyn tas till innehållet i avhandlingen och till försvaret av den.

6. Examination

Doktorsexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning på forskarnivå om 240 högskolepoäng inom design och därvid har fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen samt författat och vid en offentlig disputation försvarat en doktorsavhandling, som godkänts av betygsnämnden. Examensbevis utfärdas efter ansökan till StudentCentrum/Examina.

7. Övriga anvisningar

Gällande bestämmelser om utbildning på forskarnivå framgår av:

- Högskoleförordningen (HF): 5 kap. anställning som doktorand, 6 kap. utbildningen och 7 kap. tillträde till utbildningen, bilaga 2 examensordning.
- Antagningsordning för utbildning på forskarnivå vid Umeå universitet
- Lokal examensordning vid Umeå universitet
- Regler för utbildning på forskarnivå vid Umeå universitet
- Forskarutbildningsguiden vid Teknisk-naturvetenskaplig fakultet.

Nationella mål för examen

(HF 6 kap. 4 och 5 §)

Kunskap och förståelse

För doktorsexamen skall doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För doktorsexamen skall doktoranden

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen skall doktoranden

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och

UMEÅ UNIVERSITET

- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

För doktorsexamen i industridesign ska doktoranden också (lokala mål):

Kunskap och förståelse

- visa förtrogenhet med och en systematisk förståelse av designområdets vetenskapliga, konstnärliga och interdisciplinära ansatser i allmänhet, och av praktikbaserad designforskning i synnerhet.

Färdighet och förmåga

- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med precision använda design i såväl undersökande och prövande syfte, som för att presentera och kommunicera forskningsprocess och –resultat

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa fördjupad insikt om designområdets möjligheter, begränsningar, etik och ansvar, inklusive en bred förståelse för dess roll i samhället i ett globalt och hållbarhetsrelaterat perspektiv.
- Visa förmåga att kritiskt granska och reflektera över den egna forskningsprocessen och sin roll som designforskare med avseende på kunskapsbidrag till designfältet.